

Jesus

T R O N S H E M L I G H E T

vägledning i den kristna trons grunder

Jesus

Bibelcitaten är hämtade från *Bibel 2000*
Copyright Svenska Bibelsällskapet

© Författarna, Pingst och Libris förlag
OMSLAG OCH FORMGIVNING Maria Mannberg
OMSLAGSBILD Nisse Peterson/NORDICPHOTOS
TRYCK Svenska Tryckcentralen, Avesta 2008
ISBN 978-91-7195-996-6
www.librisforlag.se

Förord

VÅR KRISTNA TRO sammanfattas i en enda person, i ett enda namn: Jesus. Han är A och O, början och slutet, den som får mening och mönster att framträda i historien och i våra liv. I honom kallar Gud på varje människa. Genom honom bryter livet fram och övervinner döden.

Livet som kristen är ett kärleksförhållande till Jesus. En efterföljelse vars mål är den vänskap i vilken vårt eget livs hemlighet klarnar. När vi läser och studerar Bibeln är det för att få liv, inte för att finna bättre argument för vår tro.

För att rotas i kärleken till Jesus behöver vår kunskap växa till. Vilken är den stora hemlighet som döljer sig i Jesus Kristus, hans födelse och hans framträdande i världen, hans ord och hans offer på korset, hans uppståndelse och hans upphöjelse till Faderns högra sida?

I tvåtusen år har frågan ställts: ”Vem är han?”¹ Den frågan är utgångspunkten för denna skrift. Med Bibeln som vägledare söker vi att tillsammans med de heliga genom alla tider utforska ”hemligheten med Kristus”, som Paulus kallar den.²

Trons hemlighet är Jesus. Den hemligheten öppnar sig genom tron för den som läser och beder med ett öppet sinne. Läs därför de följande sidorna tillsammans med Bibeln. Läs under bön om att Andens ljus ska uppenbara Jesus för ditt hjärta.

Denna skrift, liksom de övriga i serien *Trons hemlighet*, kan läsas både enskilt och tillsammans med andra. Vi har eftersträvat en form som gör att den ska kunna användas som underlag för samtal och studier i cellgrupper, lärjungaskolor och studiecirklar. Innehållet har formats i en gemensam

process av samtal, bön och arbete i det teologiska nätverket i Pingst.

Noter

- 1 Markusevangeliet 4:41
- 2 Efesierbrevet 3:4

Teologiska nätverket i Pingst består av följande personer: Ann-Charlotte Westling • Annika Björk • Beryl Lindeman • Björne Erixon • Carla Widén • Dan Salomonsson • Göran Lennartsson • Jan-Åke Alvarsson • Joel Halldorf • Kent Cramnell • Lena Tellebo • Marcus Örebäck • Marianne Andréas • Martin Boström • Olof Djurfeldt • Peter Halldorf • Roine Swensson • Roland Eckerby • Sam Wohlin • Greger Andersson • Staffan Swahn • Stefan Green • Sören Perder • Ulf Sundkvist • Ulrik Josefsson • Uno Solinger

Hjärtats oro

Människan är obotligt religiös. I varje tid och kultur har hon strävat med frågorna om livets upphov och mening. Vem förmår värja sig inför skapelsens skönhet? Kan ett konstverk sakna konstnär? Vi förföljs av de frågor som stiger ur vår eget djup: Varifrån har jag fått min förmåga att grubbla över livets mening? Vad händer när jag dör? Vem är jag egentligen?

Hjärtats oro leder ofrånkomligt till trons första fråga: ”Finns Gud?” Den får sitt svar redan i människans nedärvda gudslängtan. Varför skulle vi söka efter något som inte finns? Vår eviga längtan är ett

tecken. ”Du måste finnas!” Även den som aldrig blivit andligt fostrad eller hört en enda predikan ger uttryck för ett sökande med religiösa företecken. Människan söker någon att vörda och vädja till, någon att tillbe och tillhöra.

En humanism som bestrider människans ursprung i Gud, och därmed en andlig verklighet, är ett sentida fenomen. När människan tror sig kunna utforska livets alla gåtor och motsägelser med förnuftet som sökmotor tvingas hon av förklarliga skäl förneka Guds existens. Gud, den ofattbare, låter sig inte fångas i en formel. Livet, i sin outgrundlighet, gäckar den som vill analysera det i ett provrör.

Vem är Gud?

Trons andra fråga – ”Vem är Gud?” – blir betydligt mer intressant. Den har sysselsatt filosofer och författare under historiens lopp. Diktare och konstnärer har låtit mönster framträda. Bilderna av Gud, för att inte tala om karikatyrerna, är oräkneliga. Människan lägger beslag på Gud. Vi gör oss våra egna

gudsbilder, frestas att nyttja Gud för egna syften.

Bävan inför det gudomliga genomtränger de stora religionerna. Muslimen, som i sina dagliga böner åkallar Gud med nittionio namn, fäster sig framför allt vid att ”Gud är större” – Allah Akbar! Inom hinduismen antar Krishna mänskliga gestalter för att påverka människorna och deras öden. I buddhismen kan människan bli en upplyst, en andra Buddha, genom askes och medlidande. I judendomen förbjuds människan strängt att göra sig en bild av Gud. Guds namn får inte uttalas. Gud låter sig inte ses, ansikte mot ansikte. Det skulle sluta med döden.

Den kristna tron delar denna utgångspunkt med judarna. ”Ingen har någonsin sett Gud.”¹ Och den kristne är överens med muslimen om att Gud är större än allt vi kan fatta. Men när det är sagt förvaltar den kristna kyrkan en förkunnelse som saknar motsvarighet i alla andra religioner. ”Och Ordet blev människa och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, den härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och

sanning.”² Johannesevangeliets utrop om Guds människoblivande i Jesus Kristus är det för kristendomen helt unika, den händelse genom vilken allt i den kristna tro måste tolkas.

Den osynlige har blivit synlig. Gud som är ande och utan form har antagit en kropp. Den Evige har trätt in i tiden och blivit människa – utan att gå miste om något av sin gudomlighet!

”Vem säger de att jag är?”

Blir Gud mer begriplig och fattbar när han blir människa? Ja och nej. En Gud som vi kan se, höra och ta på med våra händer kommer oss lika nära som de människor vi har omkring oss. Vi kan nu tala om honom på ett nytt sätt. Med klara och enkla ord kan vi berätta om denne Gud som inträtt i historien. Vi kan, i ord och bilder, måla dramat om hans liv, död och uppståndelse.

Men det obegripliga kvarstår och blir om möjligt ännu mer förbryllande genom Guds människoblivande. Den stora gåtan är: Hur kan Gud, som

råder över världar och vintergator, vara ett spädbarn som ammas av en ung judinna? Är verkligen det skrikande byttet i Marias armar identiskt med honom som föder korpens ungar och räknar håren på människans huvud?³

Det finns något svårfångat i Jesus och de anspråk han framträder med. Han förblir en gåtfull gestalt utan jämförelse i historien. Han väcker sympati och förbryllar på samma gång. Ena stunden tror man sig veta vad han menar, nästa stund slår han undan benen på den som vill ha ordning och reda och klara besked. Han kan säga: ”Den som inte är med mig är mot mig”.⁴ För att en stund senare säga: ”Den som inte är mot oss han är för oss.”⁵ Möjligen kan predikanten ge förnuftiga förklaringar till sådana motsägelser, men det hjälper knappast den enkle bibelläsaren.

Vem är han? Vad menar han? Vad ska man tro om Jesus?

Det var inte underligt om det från allra första början bröt och bände i den unga kristenheten inför frågan om vem Jesus egentligen var. Visserligen var

de flesta som trodde på honom överens om att Jesus var en frälsare, en Guds budbärare och profet.

Men i vilken mening *var* han Gud? Var det verkligen möjligt att tro att han på samma gång, och i lika hög grad, var *både* Gud och människa? Och spelade det egentligen någon roll hur mycket av Gud, och hur mycket av människan, som rymdes i hans person?

Det var inte underligt att just föreningen av gudomligt och mänskligt i Jesus utgjorde den avgörande teologiska tvistefrågan i den tidiga kyrkan.⁶ Det handlade ju om det allra innersta i den kristna identiteten. Vem är Jesus av Nasaret? Eller som denne snickarson själv formulerade frågan till sina lärjungar: ”Vem säger människorna att Människosonen är?”⁷

Bilderna av Jesus

Hur Jesus såg ut vet vi inte. Hade han ett alldagligt utseende? Utmärkte han sig genom sin kroppsbyggnad och sina ansiktsdrag? Var han kort eller lång?

Evangelierna ger inga beskrivningar av Jesu fysiska gestalt. Konsten däremot har genom historien skapat sina egna Jesusbilder. De bär alla spår av den tid och epok i vilken de är formade. De första avbildningarna av Jesus från 200-talets katakomber visar en yngling med kort lockigt hår. På 300-talet, när den kristne kejsaren Konstantin tagit makten i romarriket, framställs Jesus som Allhärskaren. Under senmedeltiden, i efterdyningarna till digerdöden, möter vi porträtten av Jesus som en plågad och sjuk människa. På 1600-talet skildrar konsten Jesus som en världserövrare, medan upplysningstiden tecknar porträtten av Jesus som vishetsläraren.

I modern tid har var och en gjort sig en Jesusbild efter egen fason. Ena stunden är han revolutionären som välter klassamhället, för att nästa gång vara hippien som lever ihop med Maria Magdalena. Han får finna sig i att göra reklam för hamburgare, han presenteras i buddhistisk tappning, han framställs som transvetit och läderbög.

Det är precis som när Jesus anklagas inför Pila-

tus: många vittnen träder fram, men deras vittnesmål går isär.

Vad ska man tro om honom?

De trovärdiga källorna

De enda säkra källorna vi har om Jesus från det första århundradet är evangelierna i Nya testamentet. Fyra miniporätt på grekiska utgör vårt underlag när vi ska göra oss en trovärdig bild av Jesus. De är nedtecknade efter decenniernas muntligt berättande om vad Jesus lärde och gjorde, hur han levde och vilka öden som drabbade honom.

De fyra evangelierna i vårt Nya testamente var inte de enda Jesusberättelserna som cirkulerade i de unga församlingarna. Åtskilliga ville berätta om Jesus. ”Många har redan sökt ge en samlad skildring av de stora händelser som ägt rum ibland oss”, inleder Lukas sitt evangelium.⁸ Det fanns uppenbarligen ”många” historieskrivningar i omlopp. En del av dessa kunde innehålla uppgifter som ansågs högst tvivelaktiga, till exempel detaljer ur

Jesu barndom. Detta bidrog till den urvalsprocess som gett oss Nya testamentet, vars krön är de fyra evangelisternas skildringar av Jesu liv.

Varför kom just dessa fyra evangelier att ingå i vår bibel? För att passera nålsögat och räknas som helig skrift, krävdes att en text bortom rimligt tvivel kunde bevisas ha sitt ursprung i apostlarnas gemenskap. Det låg i sakens natur att de som själva hade levt tillsammans med Jesus var de pålitligaste vittnena. De hade med egna ögon bevittnat de händelser som de sedan nedtecknat.⁹

Precis som alla biografier bygger evangelierna på författarnas urval. Det har gjorts utifrån en bestämd avsikt: ”... för att du skall förstå att de upplysningar du fått är tillförlitliga”, motiverar Lukas skälet till varför han skriver. Evangelierna är inga objektiva forskarrapporter. De är skrivna med ett enda syfte: att väcka tron på Jesus som Messias och Guds son. Syftet har styrt urvalet. De olika författarna har tagit med sådant som besvarat frågor som rörde sig i den tid när de skrev och i den målgrupp till vilken de främst riktade sig.

Markus riktar sig till icke-judar i mitten av 60-talet. Han skriver sannolikt under de grymma förföljelserna mot de kristna i Rom. Med journalistens korthuggna och opolerade språk ger han ett referat av Jesus som går i duell med Satan, liksom med fariséer och skriftlärde.

Matteus skriver för stadsbor i judisk-kristen miljö. Han sammanfattar Jesu undervisning i längre sammanhängande tal. Uppseendeväckande fenomen som änglar, stjärnor som betar sig underligt, jordbävningar, döda som uppstår får stort utrymme i hans berättelse

Lukas är den lärde forskaren som på elegant grekiska adresserar den intellektuella eliten i en romersk-hellenistisk miljö. Han framhåller mer än de övriga bön, enkelhet och den Helige Andes viktiga roll i Jesusdramat.

Johannes evangelium skiljer sig markant från de övriga. Han är den som tydligast betonar Jesu gudomliga natur. Här får vi en fördjupande undervisning om människans livsgemenskap med Gud som den kristna efterföljelsens mål och mening.

Motsatsparen ljus och mörker, död och liv, sanning och lögn blir hos Johannes viktiga för att beskriva Jesu ärende i världen.

Gemensamt för alla evangelierna är att de visar hur Jesus inte lämnar någon oberörd. Han är intensivt och oavbrutet verksam för att utföra ett uppdrag han är övertygad om har getts honom av Gud. Under nätterna drar han sig undan i bön. På dagarna undervisar han folket och sina lärjungar. Han drar från plats till plats för att alla ska nå av den oerhörda nyheten: Guds rike har anlänt! Han ger sig tid att samtala med de föraktade och utstötta, han diskuterar med skeptiker och skriftlärda.

Ingen som möter Jesus kan förbli likgiltig inför honom. Man måste ta ställning. Ska man följa eller förkasta honom? Dela hans liv eller demonisera hans underverk?

Vad ska man tro?

Såväl det Jesus sa som det han gjorde förbryllade hans omgivning. Även de som tillhörde kretsen av

lärjungar och kallade honom ”Rabbi” undrade vem deras mästare egentligen var. Ena stunden stillade han stormar och uppväckte döda, andra gånger såg de honom hungrig, törstig och svag. Han åt och drack med människorna, men hävdade samtidigt att hans kött var det bröd och hans blod den dryck som kunde skänka dem verkligt liv.¹⁰

Ibland framstår hans anspråk som näst intill förryckta. Han kräver att man ska älska honom mer än far och mor, hustru och barn. Han förklarar att tron på honom ska vålla splittring och strid i familjer. Hade han haft minsta sinne för taktik, bara ett uns av en reklambyrås känsla för hur man når fram med sitt budskap, skulle han ha varit mer strategisk. Istället strör han uttalanden omkring sig som upprör och retar. ”Den som har sett mig har sett Fadern.”¹¹

I den judiska miljö han själv var en del av är Jesu anspråk en provokation. Han tar lagens, sabbatens och templets plats. Han utger sig för att vara Människosonen i Daniels bok, som ska sitta på Maktens högra sida och komma på himmelens

moln. Han påstår att den som har sett honom har sett Gud. Men ingen kan ju se Gud och leva. Det visste varje israelit.

Vad ska man tro om en sådan person? Var han en dubbelnatur? Dolde sig en blandning av personligheter i honom? Gud eller galning?

Ett första svar gavs av Simon Petrus. När Jesus frågar sina lärjungar vem de anser honom vara, svarar Petrus i ett ögonblick av klarhet: ”Du är Messias, den levande Gudens son.” Fram till dess hade demonerna varit de bästa ”teologerna”. I mötet med Jesus av Nasaret visste de före alla andra att de stod inför någon som var av en helt annan kategori, en människa, och likväl var han ”Guds helige”.

Mönster framträder

Mer än en gång var lärjungarna förundrade och omskakade när Jesus visade dem nya sidor av sig själv. Stormen på Galileiska sjön är bara ett exempel. De väckte Jesus eftersom de trodde att naturkrafterna skulle göra slut på dem alla under

sjöresan. Men att Jesus skulle tilltala vinden – Tig! Var stilla! – var inte vad de förväntat. Lukas beskriver deras reaktion: ”Häpna och förskräckta sade de till varandra: Vem är han som till och med befäller vindarna och vattnet och får dem att lyda?”¹²

När Petrus avger sin bekännelse har lärjungarna under en tid levt med Jesus och lyssnat till hans undervisning. Denna dubbla pedagogik, att både lyssna till mästarens undervisning och iaktta hur han lever ut det han lär, hade gett insikter om hans person. Nyligen hade de varit med om ett matunder där Jesus försett femtontusen människor eller fler med kvällsmat genom att välsigna några få bröd och fiskar. Den judiska bönen innan en måltid var en välsignelse av Herren, som förser människan med mat.¹³

Jesus förutsätter att umgänget med honom leder till en fördjupad förståelse av hans person och uppdrag. Redan när de kallades att bli hans efterföljare hade lärjungarna en bild av honom som kallade dem. Men evangelierna visar hur insikten om vem

Jesus var växte allteftersom de lärde känna honom.

Petrus bekännelse av Jesus som *Guds Messias* är ett exempel i den vägen. Bilden var ännu ofullständig, men den klarnar nu långsamt.

Låt oss med början i Betlehem se närmare på hur evangeliernas berättelser får mönstret att framträda av någon som är annorlunda och på samma gång en av oss.

Från födelsen till dopet

Den underbara berättelsen om Jesu födelse är fylld av ledtrådar för den som söker hemligheten om Jesus. ”Hur skall detta ske?” hade Maria svarat när hon fick bud från ängeln Gabriel att hon skulle föda en son. Hon var ogift och hade aldrig haft umgänge med någon man. ”Helig Ande skall komma över dig” löd det omedelbara svaret.¹⁴

När barnet var fött fylldes natten av änglasång utanför Betlehem. De nedersta i dåtidens samhälle, herdarna, nåddes först av nyheten. ”Idag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias,

Herren.”¹⁵ Barnet Jesus skulle inte bli Guds son genom en adoption, vilket en del senare kom att göra gällande.¹⁶ Det var Gud som låg lindad i krubban. Ja, han *var* Herren redan från konceptionen i jungfruns liv.

Jesus föds i en from judisk familj. När man enligt judisk sed bar fram honom i templet bekräftades ytterligare hemligheten med detta barn. ”Mina ögon har skådat frälsningen”, utbrast profeten Symeon och tog Jesus i sina armar.¹⁷ Och när den tolvårige Jesus efter tre dagars samtal med templets skriftlärdas förebrås av Maria och Josef för att han dröjt kvar i Jerusalem, ger han ett svar som förundrar dem: ”Visste ni inte att jag måste vara hos min Fader?”¹⁸

Men det är i samband med Jesu dop i Jordan som vi får den hittills klaraste uppenbarelsen av Jesu person och mission. Lukas berättar hur ”den helige Ande kom ner över honom i en duvas skepnad, och en röst hördes från himlen: ’Du är min älskade son, du är min utvalde.’”¹⁹ Aldrig tidigare hade Guds treenighet framstått i så klart ljus vid en och samma

händelse. *Sonen* blir döpt, *Fadern* vittnar från himlen medan *Anden* sänker sig ned över Jesus.

Men är inte just det faktum att Jesus blir döpt ett uttryck för att han är människa och inte Gud? Dopet skedde till syndernas förlåtelse. Man lämnade ett gammalt liv för att ta emot ett nytt. Hur kom det sig att Jesus lät döpa sig av Johannes om han var Guds son och utan synd?

I sitt gåtfulla svar – ”Låt det ske. Det är så vi skall uppfylla allt som hör till rättfärdigheten.”²⁰ – avslöjar Jesus sitt uppdrag och sin identitet. Jesus har kommit för att träda i alla syndares ställe. Genom att stiga ned i vattnet förekommer han sin korsdöd och sitt nedstigande i dödsriket. När han stiger upp ur Jordans vatten, och Anden sänker sig över honom, föregrips hans uppståndelse i Andens kraft.

I dopet överlåter sig Jesus slutgiltigt åt Guds vilja. I Jordans vatten anträder han den väg som skulle leda till Golgata.

Frestelsen och framträdandet

Innan Jesus träder fram i offentlighetens ljus genomgår han sin examen i öknen. I denna livsfarliga trakt, bland ormar och skorpioner, väntar Frestaren. Han dignar av erbjudanden. Tvekade Jesus någonsin? Hur mycket människa var han egentligen?

”Gud kan inte frestas av det onda, och själv frestar han ingen”, säger Skriften.²¹ Bara människan kan frestas. Frestelseberättelserna i evangelierna bekräftar inkarnationen. Gud har blivit *verklig* människa. Så verklig att han kan anfäktas av en frestelse, lockas till ”en felaktig inriktning av blicken”, med en definition av synden.

Kunde alltså även Jesus ha fallit, så som vi gång efter annan gör?

Om inte hade allt varit en lek, som på teve, ett spel utan insats, ett oskyldigt tidsfördriv.

Efter fyrtio dagar i öknen är Jesus utmattad och hungrig. Då börjar föreställningen. Ett blixtrande bildspel där all denna världens härlighet flimrar förbi och speakertexten suggererar: *Allt detta skall jag ge dig ...*²²

Alla frestelserna handlar i grunden om samma sak: att lämna Gud utanför. Och när Gud lämnas utanför förvanskas det mänskliga. Människan kan bara förstås mot bakgrund av sitt liv i Gud.

När Jesus avvisar frestelserna bevarar han sin frihet och förblir människa. Den mänskliga friheten är en avgörande del av vår avbildslighet med Gud. Våra liv formas genom medvetna val. Där den förste Adam valde att ställa Gud åt sidan, gör den siste Adam valet att ”böja sig under Guds vilja”²³

När djävulen dukar sitt bord är Jesus redo. Bröd är viktigt. Men frihet är viktigare. Endast om Jesus förblev människa, med bevarad värdighet och frihet, skulle han kunna fullgöra sitt uppdrag att försona världen med Gud. Vad den förste Adam förlorade skulle den andre Adam återvinna. Konsekvenserna var i bägge fall kosmiska.

Från öknen kan Jesus gå till Nasarets synagoga och låta de ord han läser ur *Torah*, den gammaltestamentliga bokrullen, kasta ljus över hans egen hemlighet. ”Han har sänt mig att förkunna frihet

för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet.”²⁴

Nu var tiden inne. Guds rike hade anlönt.

Jesu budskap

”Tiden är inne!” utropade Jesus på strand och sabbat.

Vilken tid?

Guds rike var i antågande. Jesus gick ännu längre: ”Om det är med Guds Ande jag driver ut demonerna, då har Guds rike nått er.”²⁵

Det var inte som vishetslärare Jesus väckte störst uppmärksamhet. Det var allt det han *gjorde* som fick människor att häpna och våga tro att en ny tid var på väg att bryta in. Han övermannade tillvarons kaosmakter, gäckade naturens ordning, reste upp de sjuka, kallade döda ut ur gravarna.

En doft från ett förlorat paradiset drog genom världen där han gick fram. Den värld vi alla är skapade för, där ”rättfärdighet, frid och glädje” bor.²⁶ Jesus slog upp dörrarna på vid gavel till denna värld och gav den ett namn: *Guds rike*.

Varje gång Jesus utförde ett mirakel öppnades ett ljusinsläpp mot denna värld – och mot dunklet i människohjärtat. Undret speglade det naturliga tillståndet i Guds rike. Det väckte minnet till liv hos människorna om varifrån de kommit och vart de är på väg.

Uttrycket Guds rike sammanfattar innehållet i Jesu budskap. När Jesus talade om att riket var nära var det mot bakgrund av att han själv var nära. Han *var* det nya riket. Den gåva han gav människorna var sig själv.

I sin bergspredikan utlägger Jesus innebörden av Guds rike, eller himmelriket, som han också kallar det. På berget hade Mose tagit emot Guds budskap, Lagen, och gett vidare till folket. Det är ingen tillfällighet att Jesus sätter sig på berget och ger sitt budskap till sina lärjungar. Han är den nye Mose. I honom talar Gud till oss, som en människa till en annan, liksom Gud talat till Mose ”ansikte mot ansikte”.²⁷

Såsom Jesus är den nye Mose, så är bergspredikan den nya *Torah*. Men den kan bara efterföljas

om man blir en Jesu lärjunge och låter sig uppfyllas av hans Ande.

Mer än en lärare

Som andlig lärare fick Jesus sina åhörare att häpna: ”Han undervisade i deras synagogor, och alla lovprisade honom.”²⁸ Han bemöts som en rabbin och tituleras i evangeliernas berättelser som ”mästare”. Att Jesus accepterade rollen som rabbi visar sig inte minst genom att han omger sig med lärjungar. Det som skilde Jesu lärjungar från dem som samlades runt andra kringvandrande rabbiner var att man inte kunde ansöka om att få bli student hos Jesus. Han var själv den som kallade lärjungen. Antagningen skedde genom att den som erbjöds lärjungaskap accepterade kallelsen och lämnade allt.²⁹

Vad tog de första lärjungarna ställning till när de svarade på kallelsen? Svaret är: Jesu person. De lämnade över sina liv och sin framtid till honom. De delade inte bara hans åsikter – de erkände hans anspråk. De såg honom som läraren, undergöraren,

och den som förlät synder.³⁰ Han var människa – men mer än så.

Lärjungarnas insikt om Jesu person växte genom att de umgicks med honom och tillgodogjorde sig hans undervisning. De började förstå att Guds rike redan anlant genom Jesus. Den som tog emot Jesus hade nåtts av himmelriket. I själva talet om himmelriket antyds även Jesu anspråk att vara Guds jämlike.

Jesus demonstrerar sin självständighet och auktoritet genom sin tolkning av Skriften. Han använder kända tolkningsprinciper, desamma som andra skriftlärda. Men han talar med en ovanlig auktoritet. Han behövde inte hänvisa till andra lärare för att ge tyngd åt sina ord. Vid slutet av Jesu bergspredikan skriver Matteus: ”När Jesus hade avslutat detta tal var folket överväldigat av hans undervisning, för han undervisade med makt och inte som deras skriftlärda.”³¹

Jesus omsatte sina ord i handling. Han manifesterade en unik makt över ondskans krafter. Den blev uppenbar för lärjungarna vid ett besök

på östra sidan av Gennesarets sjö. Han hade tagit med sig lärjungarna på en båtutture till Gergesa, ett område som befolkades av hedningar.³² Där befriade han en man som var besatt av ett helt band av demoner. Jesu makt i den andliga världen framstod som överväldigande.

Det var inte underligt om frågan ställdes av allt fler: Vem är han? För inte kan väl en människa förlåta synder, öppna ögonen på blinda och befria från onda andar?

Kristi förklaring

En av de händelser som kastar ljus över Jesus är den ”förklaring” som de tre lärjungarna Petrus, Johannes och Jakob blir vittnen till på ”det heliga berget”.³³ Där uppenbarade Jesus sin ”majestätiska härlighet” för de tre.³⁴ För andra gången får de nu höra vittnesbördet från himlen: ”Detta är min älskade son, han är min utvalde.”³⁵

Evangelisterna ger oss en tidsangivelse för händelsen. Den inträffar sex dagar efter det samtal Je-

sus haft med sina lärjungar vid Caesarea Filippi, då han frågat dem vem de ansåg honom vara. Därmed knyts dialogen vid Caesarea Filippi, och den bekännelse Petrus där ger, till uppenbarelsen på berget. Båda kastar ljus över hemligheten med Jesu person – och hur hans gudom är förbunden med korset.

På berget ser lärjungarna plötsligt hur Jesus förvandlas inför deras ögon: ”hans ansikte lyste som solens, och hans kläder blev vita som ljuset. Och de såg Mose och Elia stå och samtala med honom.”³⁶ Jesu hemlighet, som Petrus försökt sätta ord på sex dagar tidigare, blir nu synlig inför deras ögon. Guds ljus är Jesu eget ljus. Det är en strålgång som han inte bara tar emot, den kommer inifrån honom själv. Han är ljus av ljus, med orden i den nicenska trosbekännelsen.³⁷

De två gammaltestamentliga gestalterna som talar med Jesus på berget personifierar Lagen och profeterna. De samtalar med Jesus – och de talar om Jesus! Hela det Gamla testamentet – Lagen och profeterna – handlar djupast sett om Jesus. Det var detta Jesus senare skulle förklara för de två lär-

jungar som han slog följe med på vägen till Emmaus efter sin uppståndelse. ”Och med början hos Mose och profeterna förklarade han för dem vad som står om honom överallt i skrifterna.”³⁸

Jesus är Guds hela ord i dess fullhet. Han är den levande *Torah*, Lagen. I honom har det gudomliga Ordet, *Logos*, blivit människa och tagit sin boning i världen. Med all säkerhet är det händelsen på berget som Johannes erinrar sig när han skriver i prologen till sitt evangelium: ”och vi såg hans härlighet, en härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och sanning.”³⁹

Lukas avslöjar även det samtalsämne som behandlades mellan Jesus, Mose och Elia på berget. De ”talade om han uttåg ur världen, det som han skulle fullborda i Jerusalem”.⁴⁰ Jesu identitet är oskiljaktig från hans uppdrag. Hans messianska gärning är, som vi ska återkomma till, intimt förbunden med hans lidande och död.

Värd vår tillbedjan

I brevet till församlingen i Filippi brister Paulus ut i en av Nya testamentets stora Kristushymner, en lovsång till honom som avstått sin jämlikhet med Gud och blivit människa. ”Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors.”⁴¹

Modern bibelforskning har ibland velat göra gällande att tron på Jesu gudom inte är levande i den första kristna generationen utan utvecklas långt senare bland kyrkofäderna. Men när Paulus i Filipperbrevet, skrivet bara ett 20-tal år efter Jesu död och uppståndelse, framhåller Jesu jämlikhet med Gud visar han hur det mycket tidigt finns en mogen och övertygad tro på Kristi gudom i den unga kristenheten. Genom sin utblottelse – han ”avstod från allt” – har Gud upphöjt Jesus och gett honom ett namn som ska hyllas av alla.

Nu är det inte bara Fadern som ska äras; även

för Sonen ska alla knän böjas. Böjda knän uttrycker tillbedjan. Åt honom ges det namn som endast tillkommer Gud: Jesus är *Herren*. ”Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, för att alla knän ska böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är Herre, Gud Fadern till ära.”⁴² Detta hade förutsagts redan av profeten Jesaja i en av hans många Kristusprofetior: ”För mig skall alla böja knä, alla skall svära mig trohet.”⁴³

Det bud som allt annat utgår från i Israel, gäller också den kristna församlingen: Gud allena ska du tillbe.⁴⁴ Vi vänder vår tillbedjan till Jesus därför att han har gett oss Gud. Ja, han är Gud. När Tomas efter uppståndelsen utbrister ”Min Herre och min Gud”, hindras han inte av Jesus i sin tillbedjan.⁴⁵ Tvärtom bekräftar Jesus hans tro med orden: ”Du tror därför att du har sett mig.”⁴⁶ Återigen uppfylls orden: ”Den som har sett mig har sett Fadern.”

När Johannes på Patmos får sin uppenbarelse faller han ner inför Jesu fötter efter att ha hört ho-

nom säga: ”Jag är A och O ... han som är och som var och som kommer, Allhärskaren.”⁴⁷ Senare i Uppenbarelseboken riktar hela skapelsen sin tillbedjan till både Gud och Lammet: ”Den som sitter på tronen, honom och Lammet tillhör lovsången och äran och härligheten och väldet i evigheters evighet.”⁴⁸

”Din tron, o Gud, består i evigheters evighet”, heter det om Sonen i Hebreerbrevet.⁴⁹ Därför har kristna sedan församlingens allra första tid tillbett Jesus tillsammans med Fadern, som den som ”lever i evigheters evighet.”⁵⁰

”Jag och Fadern är ett”

Att Gud ”uppenbarades som jordisk varelse”, kallar Paulus för ”vår religions hemlighet”.⁵¹ Det grekiska uttrycket i Första Timotheosbrevet är *mysterion*, som gett oss ordet mysterium. Hemligheten med Jesus kommer vi inte åt, så som vi löser ett matematiskt problem. Denna hemlighet är förborgad i Sonens förhållande till sin Fader och öppnar sig först genom delaktigheten i deras gemenskap.

Bakgrunden till allt det Jesus gör och säger måste sökas i hans relation till sin Fader. Han kan bara förstås som Faderns son. Därav dessa märkliga ord av Jesus: ”Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra.”⁵² Jesus handlade alltid på Faderns initiativ. Allt han gjorde var ett uttryck för hans absoluta enhet med sin Fader. ”Jag och Fadern är ett.”⁵³ När Jesus talade och handlade var det alltid två som talade och handlade, inte en. ”Vad Fadern gör, det gör också Sonen”, förklarar han.⁵⁴

För att kunna utföra Faderns gärningar sökte han oavbrutet den stillhet, i öknen och bland bergen, där hans blick vilade på Fadern. Jesu samtal med Fadern i bönen sätter oss på spåren mot hans hemlighet. ”Men han hade dragit sig undan till öde trakter för att be.”⁵⁵

Fadern och Sonen är förenade av evighet, utan början och utan slut. Den djupa enheten i deras gemenskap uttrycks i trosbekännelsens ord från 300-talet: Jesus är ”av samma väsen som Fadern”. Själv återkommer Jesus gång på gång till sitt för-

hållande till Fadern. ”Tro mig när jag säger att jag är i Fadern och Fadern i mig.”⁵⁶ De två är för alltid förenade i den tredje, den helige Ande. När Jesus prisar Fadern heter det att han fylldes ”med jublande glädje genom den helige Ande.”⁵⁷

Det är i denna livsgemenskap Jesus drar in sina lärjungar: ”jag är i min Fader och ni i mig och jag i er.”⁵⁸ Tron föds när Anden drar oss in i Sonens gemenskap med Fadern. Delaktigheten i denna gemenskap är trons stora hemlighet och det tema Jesus uppehåller sig vid i sitt sista tal till lärjungarna innan han går sitt lidande till mötes. Det är när vi förblir i honom, liksom han förblir i Fadern, som vi ”bär rik frukt”.⁵⁹

En lidande Messias

Låt oss återvända till Petrus bekännelse vid Caesarea Filippi. Även denna återges, liksom berättelsen om Kristi förklaring sex dagar senare, av både Matteus, Markus och Lukas. I samtliga tre skildringar ger Petrus ett svar som skiljer sig

från de allmänna uppfattningarna om Jesus vid denna tid.

Lukas kommenterar att dialogen utspelar sig i samband med att Jesus ”hade dragit sig undan för att be och lärjungarna var med honom”.⁶⁰ Det är när de iakttar Jesus i hans samtal med Fadern som hemligheten med hans person klarnar för dem. De får se något som folket inte hade sett. När Jesus nu frågar dem vad de tror om honom, svarar Petrus: ”Guds Messias”.⁶¹

I den unga kristenheten kom denna beteckning snart att bli det namn man använde om Jesus. Man bekände honom som *Kristus*, den grekiska motsvarigheten till hebreiskans Messias (den smorde). I Petrus bekännelse möter vi embryot till de trosbekännelser som kom att formuleras under de första århundradena. Kyrkans tro är en tro på Jesus Kristus och honom så som Herre.

När Petrus avger sin bekännelse, mot bakgrund av det judiska folkets längtan efter en messiasgestalt, pekar han ut Jesus som den som profeterna talat om. Men han och de övriga lärjungarna har

ännu inte förstått hur Guds Messias är identisk med den lidande tjänaren som Jesaja talat om. När Jesus nu börjar tala om det lidande som väntar honom reagerar Petrus häftigt, och Jesus tvingas ge honom en sträng reprimand. ”Håll dig på din plats, Satan ... dina tankar är inte Guds utan människors.”⁶²

Jesu tal om att han skulle lida och dö var svårsmält för lärjungarna. Det gick på tvärs med så mycket av det som förknippades med messiasrolen. Att Messias skulle lida och dö och till synes besegras av ondskan, var en chockerande tanke för judarna, en *skandalon* (stötsten).⁶³

Hur Jesu korsdöd kunde vara en seger förblev förborgat för lärjungarna till tiden efter uppståndelsen. Långsamt gick det upp för dem att korset dolde Guds vishet. Det var genom Jesu död som dödens furste, djävulen, kunde krossas och fullkomlig försoning ges åt mänskligheten. Dittills hade lärjungarna reagerat med bestörtning på Jesu korsfästelse: ”vi hoppades att han var den som skall befria Israel.”⁶⁴ Först när Jesus öppnat deras

sinnen, och de kunde se hur Gamla testamentet framställer Messias, började det klarna. Då hade de varit med om en lång resa: ett antal trådar med olika dimensioner av Messias roll och person hade vävts samman.

Begrepp som *Profeten*, *Davids son*, *Människosonen*, *Messias* och *Guds son* bildade nu ett mönster, som trådarna i en väv. Jesus av Nasaret är hela världens Kristus!

Guds son

Vad innebar det att Jesus var den utlovade Guds Kristus, Messias, Davids son? Matteus fyller i med tillägget ”den levande Gudens son” när han återger Petrus bekännelse.

På Jesu tid förekommer uttrycket *Guds son* som en messiasitel exempelvis i Qumranskrifterna.⁶⁵ Det användes även om personer som stod i en nära relation till Gud. I Gamla testamentet beskrivs Israel som Guds son.⁶⁶ Kung David framställs som en förebild till Messias.⁶⁷ Faderns vittnesbörd när Jesus

döps – ”Du är min älskade son” – visar hän mot Jesu unika förhållande till Fadern.

I den tidiga kristenheten kom uttrycket ”Guds son” att bli viktigt i beskrivningen av Jesu enhet med Gud. Genom en kristologisk läsning av Gamla testamentet såg man i Jesus uppfyllelsen av orden om den ”förstfödde sonen”. Till kung David hade profeten Natan sagt att Gud skulle låta ”en ättling till dig, en som du själv har avlat, efterträda dig ... Jag skall vara hans fader och han skall vara min son.”⁶⁸ Och när Paulus förkunnar för judarna i Antiochia i Pisidien låter han orden i den andra psalmen syfta på Jesus: ”Du är min son, jag har fött dig idag.”⁶⁹

Men det var i handling, framför allt genom anspråket att förlåta synder, som Jesus allra tydligast framhävde sin gudomliga identitet. När han sa: ”Mitt barn, dina synder är förlåtna”, lät reaktionen inte vänta på sig. ”Hur kan han tala så? Han hädar ju. Vem kan förlåta synder utom Gud?”⁷⁰ Varpå Jesus svarade: ”Människosonen har makt att förlåta synder här på jorden.”⁷¹

Människosonen

Jesus själv använder bara någon enstaka gång uttrycket Guds son. Men innebörden av denna beteckning fördjupas av de namn med vilka han hänvisar till sin person och sitt ursprung. Han talar om sig själv som ”Människosonen”⁷² eller enbart som ”Sonen”.

Begreppet Människosonen, som Jesus använder fjorton gånger bara i Markusevangeliet, är i sig gåtfullt. Här döljer sig Jesu hemlighet – samtidigt som den avslöjar sig. Uttrycket har sina rötter i Gamla testamentet. I en syn ser profeten Daniel hur ”en som liknade en människoson kom med himlens skyar”.⁷³ Titeln människoson syftar här till en gudomlig himmelsk gestalt, välkänd från samtida apokalyptisk litteratur.

Själva ordet människoson betyder i hebreiskt och arameiskt språkbruk helt enkelt *människa*. Den som har kommit ner från himlen har blivit en verklig människa. ”En kropp har du danat åt mig”, säger Jesus till sin Fader, också detta ett ord ur Psaltaren som Hebreerbrevets författare lägger i

Jesu mun.⁷⁴ I Guds son framträder det sant mänskliga. Själv säger Jesus att ”Människosonen har inte kommit för att bli tjänad utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många.”⁷⁵

Som verklig människa går Jesus in under våra villkor. Där den förste Adam genom sin olydnad dragit mänskligheten bort från Gud, går den andre Adam lydandens väg för att förena oss med Gud. Därför möter vi dessa märkliga ord om Guds son: ”Fast han var son lärde han sig lyda genom att lida.”⁷⁶

”Jag är”

Det är i den judiska miljö där Jesus hör hemma, och därmed i ljuset av Gamla testamentets bildvärld, som vi måste lyssna till honom. Det blir inte minst tydligt i alla utsagor Jesus gör om sig själv med orden ”Jag är”. Jag *är* världens ljus, den gode herden, den sanna vinstocken.⁷⁷

I detta ”jag är” ligger något mer och långt djupare än i ett vanligt påstående som någon gör om

sig själv. Det knyter an till det gammaltestamentliga gudsnamnet. När Mose möter Gud i den brinnande busken och frågar efter hans namn, hör han Gud kalla sig själv för ”Jag är”. ”Säg dem att han som heter ’Jag är’ har sänt dig till dem.”⁷⁸ Gud är själva varat i tillvaron, verklighetens grund, den alltid och överallt närvarande. Nu tar Jesus samma ord i sin mun – ”Jag är” – och avslöjar för den som har öron att höra, att han är av samma väsen som Fadern.

I Jesus är hela Guds hemlighet närvarande. Därför kunde han säga till judarna: ”Jag är och jag var innan Abraham blev till.”⁷⁹ Och tidigare vid samma tillfälle säger han: ”Ni hör hemma här nere, *jag är* ovanifrån.”⁸⁰ Samma *Jag är* kommer till uttryck när Jesus säger ”Om ni inte tror att jag är den *jag är* skall ni dö i era synder.”⁸¹ Liksom i de ord med vilka han möter de skräckslagna lärjungarna när han kommer gående till dem över vattnet: ”Lugn, det *är jag*. Var inte rädda.”⁸² Matteus skildrar den bävan som nu kommer över lärjungarna, samma bävan som när Gud uppenbarar sig i

Gamla testamentet. Och de faller ner inför honom och utbrister: ”Du måste vara Guds son.”⁸³

En stötesten och dårskap

Guds människoblivande är och förblir den kristna trons dyrbara pärla. Mellan Gud och människa gapar ett oöverstigligt svalg. De två är inte av samma väsen. Den ene är dödlig, den andre odödlig. Den ene är skapad, den andre oskapad. Den ene är synlig, den andre osynlig.

Här träder nu någon fram som påstår sig vara både Gud och människa. Hur kan man vara född och icke skapad på samma gång? Det går inte att begripa, men det är fullt möjligt att tro på. Gud gör det omöjliga möjligt!

För Johannes var Guds människoblivande det helt avgörande provet på om en förkunnelse var autentisk eller inte. ”Så kan ni se vilken ande som är Guds: varje ande som erkänner att Jesus Kristus har kommit i mänsklig gestalt är från Gud, men den som förnekar Jesus är inte från Gud.”⁸⁴ När

Johannes skriver dessa ord i sitt första brev är bakgrunden de avvikande läror om Jesus som redan var i omlopp i församlingarna. Undervisningen måste smakas av, andarna prövas. För den lärjunge som vid den sista måltiden lutat sig mot Jesu bröst – ett uttryck för hans närhet till Jesu hemlighet – var inkarnationen det raster genom vilket varje budskap skulle testas.

Att försöka sätta ord på innebörden av Guds människoblivande var nödvändigt för att skapa klarhet och undanröja missförstånd och förenklingar. Det mödosamma arbetet med *kristologin* – läran om Jesus Kristus – som apostlarna påbörjar och som deras arvtagare i den tidiga kyrkan fortsätter, är inte en lek med ord. Bara den som tror att sanningen om Gud är godtycklig kan göra sig lustig över det allvar med vilket den unga kyrkan brottas med frågan om Jesu identitet. När mycket står på spel kan även den mest oskyldiga avvikelse utgöra fröet till en förvanskning som leder förfärande fel. Därom är historien vittne.

Trons paradox

Redan de nystestamentliga skrifterna tar spjörn mot de avvikande svar på frågan om Jesu identitet som tidigt letar sig in i de unga församlingarna. Många av dessa samlade stora grupper av sympatisörer och orsakade uppsplitande strider bland de Jesus-troende.

Det gemensamma för dessa avvikelser var att den ena av de två sidorna i Jesu person så kraftigt framhölls på bekostnad av den andra att obalans uppstod. Antingen betonades Jesu gudomliga natur så att den mänskliga naturen bleknade. Han uppfattades inte längre som en verklig människa, snarare en övermänniska eller en gud i mänsklig klädnad. Andra gånger framhövdes Jesu mänsklighet på ett sådant sätt att hans gudomlighet tonades ner. Kunde man verkligen kalla honom Gud, på samma sätt som Fadern är Gud?

Vi har svårt att uthärda paradoxen, att härberga motsägelser i vår tro, eftersom det fråntar oss möjligheten att rita tillvaron i vita och svarta fält. Inkarnationen, att *allt* vad Gud är och *allt* vad

människan är förenas i Jesus av Nasaret *utan* sammanblandning, förväxling eller förändring, utgör en anstöt för det mänskliga förnuftet.

”Det kommer en tid då människorna inte längre vill lyssna till den sunda läran”, skriver Paulus till sin andlige son, Timotheos.⁸⁵ De första kristnas kamp för tron är inte en strid om meningslösa dogmer. Vad saken gällde var att slå vakt om det kristna mysteriets bländande höjdpunkt: *Guds människoblivande*. Gud möjliggjorde det omöjliga, driven av sin kärlek till människorna, när han i människan Kristus Jesus öppnade en väg till frälsning för alla människor.

Tron är ett möte

När åsikterna går isär gäller det att söka klarhet. Men när det kommer till att förstå Jesus är inte den kristna undervisningens uppgift att göra honom så enkel och begriplig som möjligt. Den som kräver att kunna förstå hemligheten med Kristus riskerar att banalisera kristendomen. Tron är inte ett svar

på alla frågor om vem Jesus Kristus är. Tron uppstår i det personliga *mötet* med Jesus.

De på Jesus Kristus troende vinner inte andra för sin tro genom skicklig argumentation. De ropar ut genom sina liv: ”Jesus lever!” I en värld där synden sprider sin odör är de en kristusdoft bland människor, en doft ”av liv till liv.”⁸⁶

”Den dagen skall ni förstå”, säger Jesus till sina lärjungar i Johannesevangeliet.⁸⁷ Vilken dag talade han om? Han pekar fram mot Pingstdagen, när Anden skulle ges åt dem. Trons visshet och insikt skänks genom erfarenhet. ”För oss har Gud uppenbarat det genom Anden”, skriver Paulus.⁸⁸

De orden gäller inte minst Kristushemligheten. Först när vi lär känna Jesus växer vi i insikt om vem han är – ”vi tolkar andliga ting med Andens hjälp.”⁸⁹ Men eftersom tron är i vardande – ”Ännu ser vi en gåtfull spegelbild ... ännu är min kunskap begränsad”, säger Paulus⁹⁰ – behöver vi något att pröva våra Jesusbilder mot. Teologins och den kristna undervisningens uppgift är att med hjälp av bibeltexterna avgränsa evangeliet från missförstånd.

När den unga kyrkans andliga lärare, med Paulus i spetsen, försöker tränga in i gåtan om vem Jesus är inbillar de sig inte för ett ögonblick att de därmed skulle kunna pejla djupen hos Gud. Men de slår vakt om det paradoxala i inkarnationen: Skaparen har låtit sig födas och bli ett skyddslöst barn! Han som är odödlighetens upphov har underkastat sig döden! Den Gud som är Herre och Härskare har blivit allas tjänare!

Inget läggs till, inget dras ifrån

Jesus från Nasaret är vår broder. Det är en av oss som vi bekänner som Herre och Frälsare. En människa av samma art och slag som vi har i och med himmelfärden satt sig på Faderns högra sida. En människa av kött och blod har trätt in i himlen och dragit hela skapelsen med sig.

När Jesus kallar sig själv Människosonen bekänner han sig till vårt släkte, på samma gång som han antyder sin unika identitet. Han är på samma gång född och oskapad. Han bär Marias gener i sin

kropp och han är av samma väsen som Fadern.

Att Gud blev människa är och förblir den kristna trons glädjebud. Den fördolde Guden har kommit oss nära. Allt det Gud är *och* allt det människan är, förenas i Marias son, utan sammanblandning och utan åtskillnad. Inget läggs till och inget dras ifrån. Jesus är varken halvmänniska eller övermänniska. Inte femtio procent människa och femtio procent Gud. I sin person innesluter han *fullheten* av gudomligt och mänskligt. Han är hundra procent Gud och hundra procent människa. Ja, det är genom att vara fullt ut gudomligt som han också blir helt och fullt människa.

Denna hemlighet är ett alltför starkt solljus för ögat att blicka in i. På detta mysterium grundar sig vår tro.

Frälsare och förebild

Den kristna bebyggelsen av Jesus som Gud och människa är inte bara djärv och ofattbar. Den är *frälsande*, livgivande. I Jesus Kristus öppnas en väg

till en ny och tidigare okänd gemenskap med Gud.

Om Gud i Kristus har gjort sig till ett med all mänsklig erfarenhet, från födelse till död, då kan människan komma Fadern lika nära som Sonen är honom nära.

Om det är sant att mänskligt och gudomligt fullt ut förenades i Jesus Kristus, då kan människan genomträngas av Gud i sina djupaste skikt.

Om det var Gud som föddes av Maria, då är hoppet inte ute ens för den som dagligen dukar under för sina sämsta böjelser.

Som människa, av samma väsen som Adam, känner Jesus alla våra villkor, har delat våra provningar och frestelser. Inget som ansätter en människa är honom främmande.

Som Gud, av samma väsen som Fadern, kan Jesus bli oss till frälsning.

Som den som varit frestad i allt men utan synd, är han både *frälsare* och *förebild*.

Jesus Kristus är Frälsaren som räddar oss när vi fallit. Och han är förebilden som visar en utväg ur provningen för att vi som söner och döttrar, ska

delat Sonens gemenskap med sin Fader.

”Ni i mig och jag i er”, sa Jesus till sina lärjungar. Det är denna livsgemenskap med Gud som Bibeln kallar *frälsning*. I mötet med Jesus blir människan sig själv. I honom igenkänner hon Guds avbild, den hon är och till vilken hon dras. I honom som i sin person förenar de två, människa och Gud, återfår hon sin likhet med Gud.

Den kristna efterföljelsen är en vägens gemenskap där våra liv sammanfogas med Kristi liv, till allt större likhet med honom. ”Låt det sinnelag råda hos er som fanns hos Kristus Jesus”, skriver Paulus.⁹¹ Vad för slags sinnelag? ”Han avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss”, svarar aposteln.⁹²

Andlig mognad är i kristen tro den Kristuslikhet som är Andens verk, och som till sist provas genom ett enda: en kärlek som inte begär något i gengäld.

Sanningen kallar på oss

Den kristna tron håller att leva och dö på efter-som den inte enbart grundar sig på min egen upplevelse av Gud. Vår tro vilar på något givet, något som blivit uppenbart och som burits vidare av miljoner människor genom historien.

I evangeliernas heliga berättelser skildrar ögonvittnen hur Gud avslöjar sig i Jesus av Nasaret. Detta går att redogöra för, tala om med klara och begripliga ord. Evangelisternas ord om Jesus och de heligas liv som vittnar om honom ger vår tro en stadig grund.

Gud har blivit en människa, legat i en krubba, lekt som barn, vandrat på dammiga vägar i slitna sandaler, ätit och druckit med människor, hyllats och hånats, dömt men också uppväckts från de döda. Ja, det är ett mysterium, men en hemlighet som det nu är fullt möjligt att berätta om. Hemligheten är avslöjad – på samma gång som den förblir en hemlighet. Först genom tron avslöjas den för människan.

Tron föds och växer när vi tillsammans med

Jesu lärjungar genom alla tider träder in i – tränger in i – dessa berättelser och infogar dem i vår egen berättelse. Vi gör den stora Kristushemligheten till vår personliga kärlekshistoria. Berättelserna om Jesus rymmer skikt efter skikt, de är djup utan botten. Att leva sig in i dem tar ett liv och en evighet.

”Jag är vägen, sanningen och livet.”⁹³ Att lära känna sanningen om Jesus är inte ett akademiskt detektivarbete. Sanningen lär man känna på den väg som innebär en livslång tillvänjning i kärlek, överlä-telse och trohet. Ty Sanningen är en person.

Under efterföljelsens vandring ger Jesus sig själv åt oss. Så ger han oss Gud, och fyller oss med ”liv, och liv i överflöd”.⁹⁴ Därför vittnar tron med en visshet som är starkare än döden: ”jag lever, fast inte längre jag själv, det är Kristus som lever i mig.”⁹⁵

Noter

- 1 Johannesevangeliet 1:18
- 2 Johannesevangeliet 1:14
- 3 Matteusevangeliet ???
- 4 Matteusevangeliet 12:30
- 5 Markusevangeliet 9:40
- 6 Brottningen med denna fråga nådde sin kulmen vid ett kyrkomöte i Chalcedon 451
- 7 Matteusevangeliet 16:13
- 8 Lukasevangeliet 1:1
- 9 För en utförligare redogörelse av Nya testamentets tillkomst, se skriften Bibelsyn och Bibelbruk i serien Trons hemlighet.
- 10 Johannesevangeliet 6:53
- 11 Johannesevangeliet 14:9
- 12 Lukasevangeliet 8:25
- 13 Lukasevangeliet 9:16
- 14 Lukasevangeliet 1:34–35

- 15 Lukasevangeliet 2:11
- 16 Den så kallade adoptianismen var en lära som uppstod mycket tidigt, då somliga menade att Jesus upptogs som Guds son, ”adopterades”, i samband med dopet. Därmed fränkände man barnet Jesus gudomlighet.
- 17 Lukasevangeliet 2:30
- 18 Lukasevangeliet 2:49
- 19 Lukasevangeliet 3:22
- 20 Matteusevangeliet 3:15
- 21 Jakobsbrevet 1:13
- 22 Matteusevangeliet 4:9
- 23 Hebreerbrevet 5:7
- 24 Lukasevangeliet 4:18
- 25 Matteusevangeliet 12:28
- 26 Romarbrevet 14:17
- 27 Andra Moseboken 33:11
- 28 Lukasevangeliet 4:15
- 29 Lukasevangeliet 5:27
- 30 Lukasevangeliet 5:15
- 31 Matteusevangeliet 7:28–29
- 32 Lukasevangeliet 8:26–39
- 33 Första Petrusbrevet 1:18
- 34 Andra Petrusbrevet 1:17
- 35 Matteusbrevet 17:5
- 36 Matteusbrevet 17:2–3
- 37 Den nicenska trosbekännelsen utformades vid kyr-

komötet i Nicaea 325. Den framhåller Kristi gudom, och avgränsar denna tro mot en förkunnelse som hävdar att Jesus var en skapad varelse. Denna trosbekännelse fick sin slutliga form vid ett kyrkomöte i Konstantinopel 381 när den kompletterades med be-
kännelsen till Andens gudom. Tillsammans med den apostoliska trosbekännelsen omfattas den av alla de stora kyrkorna och är den mest brukade i gudstjänster.

- 38 Lukasevangeliet 24:27
- 39 Johannesevangeliet 1:14
- 40 Lukasevangeliet 9:31
- 41 Filipperbrevet 2:6–8
- 42 Filipperbrevet 2:9–11
- 43 Jessaja 45:23
- 44 Femte Moseboken 6:13
- 45 Johannesevangeliet 20:28
- 46 Johannesevangeliet 20:29
- 47 Uppenbarelseboken 1:8
- 48 Uppenbarelseboken 5:13
- 49 Hebreerbrevet 1:8
- 50 Uppenbarelseboken 1:18
- 51 Första Timotheosbrevet 3:16
- 52 Johannesevangeliet 5:19
- 53 Johannesevangeliet 10:30
- 54 Johannesevangeliet 5:19
- 55 Lukasevangeliet 5:16

- 56 Johannesevangeliet 14:11
 57 Lukasevangeliet 10:21
 58 Johannesevangeliet 14:20
 59 Johannesevangeliet 15:8
 60 Lukasevangeliet 9:18
 61 Lukasevangeliet 9:20
 62 Matteusevangeliet 16:23
 63 Första Korinthierbrevet 1:23
 64 Lukasevangeliet 24:21
 65 De så kallade Qumranskrifterna eller dödahavsrul-
 larna är en benämning på de handskrifter som se-
 dan 1947 påträffats i trakten av Qumran vid Döda
 havets nordvästra strand. Det första fyndet gjordes
 av en beduinpojke som av en tillfällighet upptäckte
 några handskriftsrullar förvarade i krukor i en
 grotta. Vid den amerikanska arkeologiska skolan
 i Jerusalem fastställdes att det rörde sig om hebre-
 iska handskrifter från tiden kring vår tideräknings
 början. Bland fynden fanns både delar av texter ur
 Gamla testamentet men också en rad andra skrifter
 som brukades av den klosterliknande judiska ge-
 menskap som sannolikt hade sitt centrum i öknen
 och var samtida med Jesus.
- 66 Andra Moseboken 4:22–23
 67 Psaltaren 2:7
 68 Andra Samuelsboken 7:12, 14
 69 Apostlagärningarna 13:32 f

- 70 Markusevangeliet 2:5–7
 71 Markusevangeliet 2:10
 72 Lukasevangeliet 9:22
 73 Daniel 7:13 (1917)
 74 Hebreerbrevet 10:5
 75 Markusevangeliet 10:45
 76 Hebreerbrevet 5:7–8
 77 Uttrycket ”Jag är” används av Jesus på följande
 ställen i Johannesevangeliet: 4:26, 6:35, 7:28, 10:7,
 11:25, 14:6
 78 Andra Moseboken 3:14
 79 Johannesevangeliet 8:58
 80 Johannesevangeliet 8:23
 81 Johannesevangeliet 8:24
 82 Markusevangeliet 6:50
 83 Matteusevangeliet 14:33
 84 Första Johannes brev 4:2–3
 85 Andra Timotheosbrevet 4:3
 86 Andra Korinthierbrevet 2:16
 87 Johannesevangeliet 14:20
 88 Första Korinthierbrevet 2:10
 89 Första Korinthierbrevet 2:13
 90 Första Korinthierbrevet 13:12
 91 Filippierbrevet 2:5
 92 Filippierbrevet 2:7
 93 Johannesevangeliet 14:6
 94 Johannesevangeliet 10:10

